

RAAD VAN BEHEER
HOUDEN VAN HONDEN

Voor voldoende genetische variatie in het ras:

Fokken met *look-alike* Lapinporokoiras

Begin juli jongstleden kreeg Scandia, vereniging voor fokkers en liefhebbers van Scandinavische Spitshondenrassen, toestemming van de kennelclubs in Noorwegen, Zweden en Finland om aangekeurde look-alikes van de Lapinporokoiras in te zetten voor de fokkerij in Nederland. Men wil de dieren inzetten om de genetische variatie binnen het ras te vergroten. Iet Roseboom, voorzitter van de fokbelegcommissie van Scandia, en fokker Margriet de Kloet vertellen er meer over.

De Lapinporokoiras (Laplandse Rendierhoeder) is met acht fokkers en in totaal gemiddeld een tiental pups per jaar een klein ras in ons land. Voor dekkingen zijn Nederlandse fokkers goeddeels aangewezen op Scandinavische Lapinporokoiras-reuen, dus onderhoudt men nauwe contacten met de verantwoordelijke kennelclubs aldaar. Iet Roseboom, voorzitter van de fokbelegcommissie van Scandia, coordineert het fokbeleg met vertegenwoordigers van de vijftien rassen die zij vertegenwoordigen. Iet: 'Met negen rassen wordt in Nederland gefokt. We evalueren de fokreglementen regelmatig met de fokkers en zij geven aan hoe het gaat en of zij zaken anders willen hebben. Wij sturen niet zozeer, maar begeleiden het fokproces en controleren de dekaangifte. Met name houden we nauwlettend in de gaten wat er in Scandinavië gebeurt om zo onze fokreglementen op die van hen af te stemmen.'

Zelfstandige hond

Margriet de Kloet van kennel *Valkean Veden* in Kortzenhoef fokte haar eerste nest Lapinporokoiras in 2001. Toen zij in de jaren '90 in Finland een Hollandse Herder-reu in Finland zocht, maakte ze kennis

met dit ras. 'Deze honden waren zo totaal anders, ik was helemaal onder de indruk! Het was liefde op het eerste gezicht. Zulke vriendelijke, rustige dieren; niet slaafs, maar heel zelfstandig. Ze zijn gewend dat ze het hoeden van rendieren zelfstandig uit moeten voeren, naar eigen inzicht. Denk dus niet dat ze je aankijken met vragende ogen: 'Wat kan ik voor je doen?' Je moet ze echt overtuigen van het nut van een bepaalde actie, anders doen ze het gewoon niet. Dat vind ik geweldig in een hond!' Omdat Margriet toen nog met het fokken van Hollandse Herders bezig was, liet ze de Lapinporokoiras even voor wat ze

'Het is best eng om een hond te gebruiken waar geen of bijna geen voorouders van bekend zijn'

Twee dochters van Nilla uit verschillende nesten: Line en Halli (de kleine, jongste). Met Halli wil Margriet de kruising met een aangekeurde Lapinporokoirra gaan doen.

waren. Maar niet voor heel lang: 'Ik heb contact gehouden met de fokker en uiteindelijk had hij in 1998 een teefje voor me. Ik kreeg toestemming om die naar Nederland te halen – op voorwaarde dat ze een keer gedekt zou worden voor een Nederlands nestje. Omdat dit ras echt tijd nodig heeft om uit te groeien, heb ik gewacht tot ze 3 jaar oud was voordat ze gedekt mocht worden. Zo is het begonnen.' Sindsdien is Margriet ook lid van de Finse rasvereniging van de Lapinporokoirra. Zo blijft ze op de hoogte van de ontwikkelingen aldaar en maakt ze deel uit van de Finse *incrowd*.

Verwantschap

Inteelt en verwantschap liggen bij dit kleine ras altijd op de loer. Margriet: 'Als je wilt fokken, merk je dat je binnen dit kleine ras al binnen vijf generaties de nodige verwantschap ziet. In Nederland is dat nog sterker vanwege de kleine populatie.' De groeiende verwantschap tussen de honden heeft nog niet tot al te grote problemen geleid, maar de eerste tekenen van onraad zijn er wel. Iet Roseboom: 'Binnen de internationale populatie zijn er al een paar honden geweest met een auto-immuunziekte, en ook zien we dat de heupen soms wat slechter worden. Voor ons voldoende aanwijzingen om naar een bredere genenpool te streven.' Om vers bloed in het ras te brengen, zou een aangekeurde *look-alike* (hond zonder stamboom) een mooie oplossing zijn. Margriet zocht dus naar mogelijkheden, tot ze vorig jaar in het clubblad van de Finse rasvereniging een interessant artikel las: 'Een positief verhaal over aangekeurde Lapinporokoirra *look-alikes* bij de Samen in Lapland (het noorden van Noorwegen, Zweden en Finland). De aankeuring was gedaan door de bekende Finse keurmeesters en rasspecialisten Marja Talvitie en Mari Lackman.' Het ging om werkhonden die nog volop worden gebruikt voor het werk waarvoor ze oorspronkelijk zijn gefokt: het hoeden van kudde rendieren. Volgens Margriet zijn dit echt honden die je om een boodschap kunt sturen: 'Deze *look-alikes* en eerstegeneratiehonden zijn

De dekking van Nilla (teef van Margriet de Kloet) door de Finse reu Beiko. Hij bleef verliefd tot Nilla al in Margriets auto zat (zie foto boven). Helaas had de dekking geen resultaat.

echte werkhonden van de Samen. Om aangekeurd te kunnen worden, moeten ze het oorspronkelijke werk doen, anders gaat het feest niet door.' Ze zag foto's van de reuen en was meteen enthousiast: 'Ze leken me zeer geschikt om in te zetten voor mijn eigen kennel.'

Fokkersoverleg

Margriet bracht haar idee in op een fokkersoverleg van Scandia, met het verzoek haar te begeleiden bij het indienen van een aanvraag. Iet: 'Ik heb dat als voorzitter van de fokbeleidscommissie opgepakt en de Raad van Beheer om advies gevraagd. Kunnen jullie dit regelen bij de Scandinavische kennelclubs, die immers verantwoordelijk zijn voor dit ras? We hadden goede hoop, omdat het stamboek in Finland nog open is en de aankeuring onder mede-verantwoordelijkheid van de Finse kennelclub had plaatsgevonden. De Raad heeft dit voortvarend en gedegen opgepakt. Zij namen contact op met de kennelclubs van de drie landen, en begin

OVER DE LAPINPOROKOIRA

De Samen (een nomadisch volk in Lapland) gebruikt de Lapinporokoira van oudsher voor het hoeden van rendieren en tevens voor het trekken van de slee, het bewaken van spullen en het warm houden van de kinderen. Het ras wordt in Scandinavië nog steeds gebruikt voor het hoeden van rendieren, maar is ook zeer geschikt voor speuren en reddingswerk. Het is dan ook een echte werkhond met nogal wat zelfstandigheid. Het is een ras dat nog dicht bij de natuur staat en zich ook zo gedraagt. Het natuurlijke honden-gedrag zoals eigen initiatief tonen, inzicht hebben en probleemoplossend kunnen handelen is dit ras niet vreemd.

Er komen weinig gezondheidsproblemen voor bij de Lapinporokoira. Wel moeten ouderdieren via DNA getest worden op PRA (Progressieve Retina Atrofie, een oogziekte) en DM (Degeneratieve Myelopathie, een neurologische aandoening van het ruggenmerg) en een ECVO-oogtest ondergaan. Het ras is in de jaren '60 teruggefokt, nadat het bijna was uitgestorven door de Tweede Wereldoorlog en strijd tussen de Lappen. Dit terugfokken is ook gedaan met op Lapinporokoira lijkende honden die nog hun oorspronkelijke werk deden bij de Samen. In Finland hebben ze enkele jaren geleden het stamboek weer opengesteld voor het aankeuren van deze *look-alikes*, waarschijnlijk omdat ook zij tegen beperkingen binnen de populatie aanliepen.

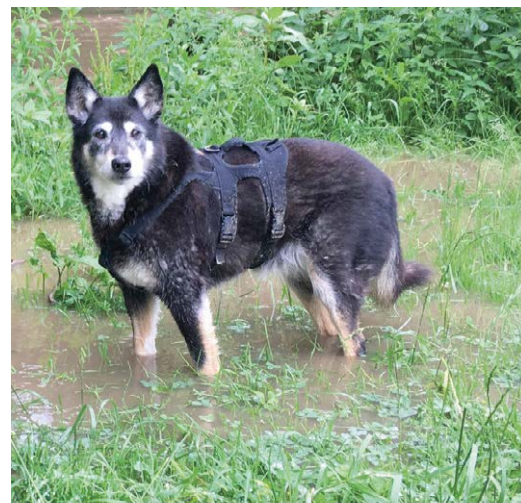

Lapinporokoira-pup

juli van dit jaar kwam het positieve bericht dat aangekeurde honden die als Lapinporokoira zijn ingeschreven in de stamboeken van de drie Scandinavische landen gebruikt mogen worden. Mits goed onderbouwd en mits de gewenste combinatie de instemming heeft van het Scandia-bestuur.'

Contact met Samen

Nu de toestemming er is, wil Margriet de Kloet haar teef Halli hiervoor inzetten. Om daadwerkelijk een reu te kunnen charteren, moet contact worden gelegd met de Samen die de desbetreffende reuen in dienst hebben. Margriet: 'Dat is heel moeizaam, omdat deze mensen leven als nomaden, zonder de makkelijke digitale hulpmiddelen die wij hebben. De enige manier om met hen in contact te komen is via de keurmeesters Marja Talvitie en Mari Lackman. Zij hebben een goede ingang bij de Samen. En vervolgens moeten we afwachten wanneer er antwoord komt.' Margriet heeft geen haast, omdat haar teef nu toch nog te jong is: 'Halli is nu pas anderhalf en ik wil haar pas laten dekken als ze 3 jaar oud is. Dan is ze voldoende uitgegroeid om een zwangerschap goed aan te

De reu Bjorna is op de foto 13 jaar. Hij is inmiddels 15 jaar en 'still going strong'.

kunnen. Dus als alles goed gaat en we kunnen een reu inzetten, dan hebben we naar verwachting in het voorjaar van 2022 een eerste nestje.'

Behalve Margriet zijn er nog twee fokkers die al hebben aangegeven dit in de toekomst te willen gaan doen. Dat niet alle fokkers meteen enthousiast zijn, is ook wel logisch. Iet: 'Het is best eng om een hond te gebruiken waar geen of bijna geen voorouders van bekend zijn. Je kunt dan veel moeilijker de gezondheid van zo'n hond uitzoeken. Gelukkig is er met DNA-tests tegenwoordig wel veel mogelijk. Ook om uit te zoeken of er misschien toch geen overlap met genen van de te gebruiken teef tevoorschijn komen.' ■

Dit artikel is het vierde in een serie over bevordering en behoud van genetische diversiteit.

OVER SCANDIA

Scandia is de Vereniging voor fokkers en liefhebbers van Scandinavische Spits Hondenrassen en vertegenwoordigt de volgende vijftien rassen: Finse Spits, Groenlandhond, Jämthund, Karelische Berenhond, Lapinporokoira, Noorse Buhund, Noorse Elandhond grijs en zwart, Noorse Lundehund, Norrbottenspets, Oost-Siberische Laika, Russisch-Europese Laika, Västgötaspets, West-Siberische Laika en de Zweedse Lappenhond.

Voor meer informatie, kijk op www.scandia-rasvereniging.nl.